

AGROLESNÍCKE SYSTÉMY: EKOLOGICKY HODNOTNÉ PLOCHY

Rok založenia	2007
Špecializácia	Živočíšna výroba, produkty živočíšneho pôvodu
Rozloha farmy	200 ha
Počet zamestnancov	3
Rok založenia agrolesníckych plôch	2009
Adresa	Veszprém kraj / okraj mesta Hárskút, Szentgál a Pénezsgyőr
Webová stránka	https://www.facebook.com/pages/category/Sports---Recreation/Bakonyi-T%C5%B1zk%C3%B6ves-Hucul-M%C3%A9nes-300492510566653/ https://www.facebook.com/Cikta-Egyes%C3%BClet-1502030660094237/ www.nagybirtok.hu https://www.facebook.com/tuzkovesborc.tanya https://www.facebook.com/groups/755851917905449/

Na **pastvinách so stromami** sú vykonávané aktivity na ochranu genofondu ziskovou formou. Ochrana genofondu tu zahŕňa mnoho druhov: **huculský kôň, maďarský domáci byvol, maďarský stepný dobytok, maďarské plemená oviec - Cikta, Tsigai, čierna Hortobágy Racka a sliepkly**. Pásienky sa rozkladajú na 200 hektároch v srdci pohoria Bakony. Systém pastvy sa neobmedzuje iba na rotačnú pastvu, ale aj na striedanie rôznych druhov zvierat na pastvinách.

Táto oblasť bola opustená od roku 1995. Farmár ju znovu obnovil a založil tu pasienky so stromami.

Prvé 3 roky sa na ploche páslo iba malé množstvo zvierat a bolo tu **vykonané manuálne a mechanické čistenie**. V roku 2011 potom množstvo zvierat dosiahlo svoj konečný stav. Chovajú staré maďarské plemená zvierat, ktoré sú najlepšie prispôbené na miestnu klímu. Praktizuje sa **rotačná pastva**.

- **Dĺžka obdobia pasenia by sa mala predĺžiť** sezónne, ale aj počas dňa.
- Stromy a kríky poskytujú ochranu pred vetrom, prístrešie a lepšiu mikroklimu, čo celkovo zlepšuje aj welfare zvierat.
- Celková výťažnosť biomasy a krmiva je vyššia a zvieratá využívajú tiež čerstvé lístie a ovocie.

Od začiatku mal farmár v pláne založiť pasienky zatienené drevinami, o ktorých sa dozvedel z rôznych článkov a štúdií. V prvom období SPP (Spoločná poľnohospodárska politika EÚ) dostal podporu na založenie agrolesníckeho systému, aj keď to nebolo jednoduché a znamenalo to veľa byrokracie. V druhom období SPP bol systém výberových konaní ešte menej priaznivý, napr. byrokracia a spôsob kontroly nevedli k tomu, aby boli agrolesnícke systémy pre farmárov zaujímavé, takže nakoniec žiadosť o dotáciu nepodával.

SPÔSOB ZALOŽENIA AGROLESNÍCKYCH PORASTOV

Plocha bola vyčistená na základe rôznej hustoty drevín a kríkov, aby vyhovovala potrebám rôznych druhov/plemien zvierat. Ak to bolo možné, divoké druhy ovocia neboli odstraňované. Na miestach s regeneráciou drevín bola ponechaná ochranná vegetácia do tej doby, než malé sadenice odrástli, a tým sa zabránilo ohryzu. Novo vysadené stromy boli chránené prostredníctvom individuálnej ochrany (plastikové chrániče). Prerezávky boli zamerané na ochranu biodiverzity. Čistenie pozemku bolo realizované ručne a mechanicky.

Pre správne zavedenie takéhoto typu systému potrebuje farmár:

- dostatok pôdy pre plánované hospodárske zvieratá
- zabezpečiť primerané ustajnenie zvierat
- voda a elektrina musia byť v oblasti dostupné (pokiaľ nie sú k dispozícii, je zbytočné sa zaoberať chovom zvierat)
- zabezpečiť dostatočné zásobovanie krmivom

HROZBY/VÝZVY

- **Nedostatok transparentnosti výberových konaní, ťažké prevedenie, nepružnosť.**
- **Hospodárske zvieratá sú kvôli hustej vegetácii menej viditeľné.** Ovce môžu vo vegetácii uviaznuť, a ak to farmár nezistí, môžu aj uhynúť.
- **Najlepšia doba pre vyčistenie pozemkov je koniec leta alebo začiatok jesene, čo je ale stále vegetačné obdobie vegetácie pasienkov.** Je teda veľmi ťažké nájsť ten pravý čas pre čistenie pozemkov, pri minimalizácii straty krmiva. Nie je tu vyskúšaná metóda na túto prácu, takže farmár musí každý rok skúšať nové postupy a hodnotiť ako fungujú.

Výsledkom tohto spôsobu obhospodarovania pôdy je, že farmár môže ponúknuť lepšiu kvalitu a vyššie množstvo plemenných zvierat vrátane zlepšenej kvality a množstva jatočných zvierat. Ovocie je pre zvieratá ďalším prínosom v porovnaní s bežnými pastvinami bez drevín a navyše ho zbiera pre vlastnú potrebu aj farmárova rodina. Okrem vyššie spomínaného sa biodiverzita zvýšila alebo zostala na očakávanej úrovni.

Dôležité poznámky:

- Je potrebné dobre premyslieť výsadbu aj ťažbu stromov
- Údržba trávnej plochy by mala byť prispôbená počasiu (kosenie, rotácia zvierat). Napríklad sa odporúča vykonávať kosenie pred najvyšším zberom trávy, aby následné zrážky mohli umožniť lepšie zapojenie trávnik. Problémom je to, keď príde dážď hneď po kosení, pretože vlhký materiál, ktorý bol pokosený, hnije a menia sa podmienky infiltrácie dažďovej vody, čo zhoršuje vsakovanie vody (toto je obzvlášť dôležité v suchom prostredí).
- Je dôležité maximalizovať výnos a kvalitu lúčnej biomasy kosením v správny čas, aby sa zabránilo nadmernému rastu burín a aby sa zaistil správny rast a využitie trávy ako krmiva.
- Je vhodné rozdeliť plánovacie a manažmentové operácie na jednom území (neplánujte robiť všetko naraz)

Keď vezmeme do úvahy výhody agrolesníctva, tak tieto postupy by mali byť finančne podporované štátom. Navyše väčšina pôdy v Maďarsku je vhodná pre agrolesníctvo. Takže je tu veľký potenciál v tejto oblasti a je extrémne dôležité začať prevádzkovať agrolesníctvo na čo najväčšej ploche, skôr než bude neskoro. Jednou z realizovateľných možností pre farmárov, ktorí cítia zodpovednosť za udržateľný život na Zemi, je produkcia v agrolesníckych systémoch.

PLÁNY DO BUDÚCNOSTI

Vytvorenie 16 ha **plantáže hľuzoviek pod dubmi**, pretože tráva v tejto oblasti nie je dobre využívaná pasúcimi sa zvieratami.

RADA NA ZÁVER

- Naplánujte si koľko kusov jednotlivých druhov/plemien, čo by ste radi chovali a posúďte koľko ich môže daná oblasť užiť. **Stavy hospodárskych zvierat by mali byť skôr podhodnotené ako nadhodnotené**
- Naplánujte si umiestnenie a rozsah zásahov (prečistky, výrub) a premyslite si kde ponecháte pôvodnú vegetáciu.
- Naplánujte si aká bude **ochrana mladých stromov**
- Naplánujte si **obdobie pastvy**
- Vytvorte miesta pre odpočinok zvierat s druhmi, ktoré zvieratá príliš nežerú

Odporúčanie farmára:

"Vedomosti o poľnohospodárstve a ochrane prírody sú nevyhnutné a výhodou sú aj skúsenosti s lesným hospodárstvom."

KLÍČOVÉ SLOVÁ

Ochrana genofondu, pastviny so stromami, ziskovosť, manažment pastvín, živočíšne produkty, rotačná pastva

Spolufinancované z
programu Európskej únie
Erasmus+

